

ציור

ה'יהודי הנוצחי חוזר מפאריס'

לפני שלוש שנים, נעלמה דמות סטגונית מעולם הבהמה התלאביבי — דמותו של הצייר משה ברנשטיין. ברנשטיין (40), נמוך קומה, ממושקף, בעל בלורית מגודלת וזקן מחודד, היה מתבודד בתלבושות סטגוניות בפנינת כסית, מצייר ציורים קודרים וזועמים בעלי אופי סוציאלי.

השמועה אמרה כי ברנשטיין, שהתאכזב מיחס הביקורת הישראלית כלפיו, ירד לדרום אמריקה. אולם הצייר לא הספיק להרחיק לכת עד כדי כך. בדרכו לארגנטינה השתהה בפאריס, קבע בה את מושבו לשלוש שנים ובבלגיה. בתקופת שהותו שם, הספיק ברנשטיין לערוך שתי תערוכות יחיד בהולנד ור אחת בפאריס, השתתף בארבע תערוכות נוספות בעיר האורות.

השבוע, כאשר פתח ברנשטיין את תערוכת תמונותיו, הראשונה מאז חזר לישראל, בגלריה צימירנסקי, התברר כי השתתפות בתערוכות לא היתה עיסוקו היחיד בחו"ל. הוא למד והתקדם, רכש דרכי־הבעה חדות שות ופתח תקופה חדשה בדרכו הנפתלת כאמן, מאז סיים את בית־הספר לאמנות בחולנה, לפני 22 שנה. בתערוכתו החדשה מציג ברנשטיין את פרי עבודתו בעולם הי גדול. 33 תמונות על נושא העיירה היהודית מבוצעות בטכניקה שסיגל לעצמו זה עתה. ציור בציפורן עם טוש שחור, בו מורכבות התמונות ממשטחים שחוריי ומקודרות ועיי רות בגתנים שונים של שחור, הנראות ממבט ראשון כליטורגיות או רפרודוקציה.

"המבקרים לא מבינים כלום". ציוריו אלה של ברנשטיין מושלמים מבחינה אסתטית, וניכר שטיפוסו־העיירה היהודית דית המועלים בהם נלקחו מזכרונות הילדות אשר האמן ספג בתחילת־דרכו בעיירה הי פולנית קרטו־ברזו.

כתב ילד בשם גיל ארגלין, בספר המבקר רים: "התערוכה היא יפה או מעניינת וגם די מציחית." הציורים נותנים רושם טוב. אולם הרושם הראשון התופס את עין המבקר בתמונותיו של ברנשטיין הוא הדמיון בינו לבין ציורי שאגאל. לא רק שילוב הנושאים של העיירה היהודית משותף לשני הציירי רים, אלא גם הסמלים המופיעים בציורי ברנשטיין: בעלי־חיים מרחפים מעל גגות העיירה, כינורות הכליזמרים וטליתות בחורי העיירה.

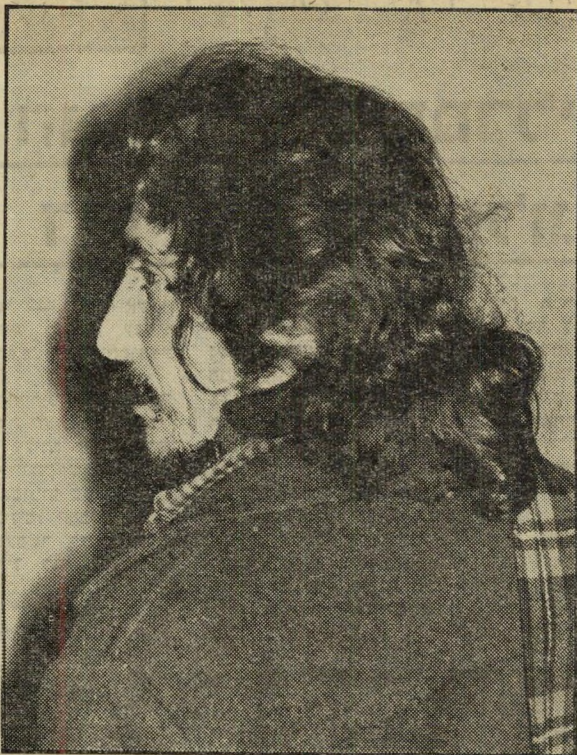
אין דבר המרגיז יותר את ברנשטיין מאשר השמעת הטענה, כי ציוריו דומים לציורי שאגאל. מצויר ברנשטיין: "המבקר לא מבינים כלום ממה שהם כותבים. מי שאומר שאני מחקה את שאגאל הוא עס־הארץ ב־ביקורת. אין אצלי שום חיקוי. אומנם יש לי הצפעות של שאגאל. אין אדם נולד בפני עצמו. למרות שמפריד בינינו מרחק שנים, אנו צומחים מאותו מקום ומאותה תקופה. לשאגאל אין פאטנט על ציורים מעין אלה — ואף מבקר אינו יכול לתת לו פאטנט זה."

אחרי שהוא נרגע מזעמו וסוקר את זרם המבקרים הבלתי־גיל בתערוכתו, אשר הסיפיקו לרכוש, בימה הארשונים, 16 ציורים במחיר ממוצע של 300 לירות לציור, ממר שיך ברנשטיין: "שאגאל הוא האלוהים שלי באמנות, אבל הוא אף פעם לא ביצע ציור רים כה מושלמים מבחינה אסתטית". מאז הגיע מפאריס, הספיק ברנשטיין לגלח את הבלורית הארוכה שגידל בעת שהותו בבירת צרפת. עומד לרכוש לעצמו בית ולהמשיך לצייר — ואולי לצאת עם ציור ריו למסע לארצות אמריקה, כאם לא יתעַכב שוב בפאריס.

אין ספק שבגילגולו האחרון מצא ברנשטיין את השבר ההדוק אל לב חובבי־האמנות, המבקשים להתרפק חזקא אל יסודות ההייה היהודי בגולה, המתגלים באמנות אומר הוא: "עולמי היהודי נשרף עלי יחד עם העיירה שלי. בשקיעת השמש אני יכול לראות ראש שחוט של יהודי או עיירה אחרת זה הלבנות." כישורו של ברנשטיין לבטא הרגשות אלה בציוריו, בצורה שובת־ענין ולב, מקנה לו עתה מקום של כבוד בין אמני ישראל.

תיאטרון אמריקה בישראל

ביקורו הקצר בישראל של תיאטרון רפרטואר האמריקאי, העניק לשוחרי התיאטרון רון בישראל לא רק את האפשרות לחזות בשלושה מחזות אמריקאיים מבוצעים בידי

צייר ברנשטיין ויצירתו: "ניגון האהבה" בשמש שוקעת — עיירה בוטרת

ספורט

כדורגל

אייכמן בליגה

עז הפסדה של מכבי תל־אביב להפועל פתח־תיקוה, השבת, כי שיעור 2: 0, כותב שייע גלזר:

אני לא רוצה לקחת לשופטים שלנו את הפרנסה, וגם לא לתת להם עצות. אבל אם אתם שוראים אותי מה צריך לעשות באייכמן, אני יודע את התשובה. העונש הי טוב בשבילו זה להלביש אותו תלבושת כדורגל ולהעלות אותו לשחק באחת הקבוצות בליגה הלאומית או בליגה א'. מה ששם יעשו לו במישחק אחד, לא יצליח לעשות לו אף אינקוויזיטור. אם הוא עוד ייצא חי ממישחק אחד, אפשר לשלוח אותו למישחק נוסף. כדורגלן שמשחק שני מישחקים רצוף, בטח לא ישרא חי.

אני באמת לא יודע מה קרה אצלנו, הנה, אנתו באים לשחק בפתח־תיקוה נגד הפועל פתח־תיקוה. מה אנתו כבר הולכים לעשות להם? להרוג אותם? לא! לקחת מהם את האליפות? מה פיתאום? למלא להם את בתי־החולים? בטח לא! בסך הכל אנתו רוצים לנצח. או לאלה ניכנסת אמביציה כזאת בנשמה, והם מחליטים: בשום אופן לא. והם הולכים על החיים ועל המוות, ניכנסים ברגליים וקופצים על הגב. נותנים ראסיה, דוחפים אנרופים ועוד נותנים אינו בעיטה קטנה מהצד.

נבחרתי מועצמי. לפני המישחק כתבו כל העיתונים שזה שאני שאחק במישחק הזה אחרי הפסקה, עלול לסכן את פתח־תיקוה. העיתונים עשו ממני פירסומת כזאת גדולה שאני נבחרתי מועצמי, ופחדתי לשחק כמו שצריך.

התחלנו את המישחק בכוחות שקולים והסיכויים היו שאנתו ננצח בדיוק כמו שהיו שהם ינצחו. אבל מה, פיתאום בא השופט ושבר אותנו לגמרי. אני לא רוצה לדבר במיוחד על שופט, מפני שאם אתה רק אומר להם מילה קטנה, תיכף הם נעלבים ויעושים לך משפט בהתאחדות. אבל מה שהשופט קליין עשה לנו, זה באמת לא יפה. שני האחים רצבי עמדו באופסיד. שופט הקו הרים את הדגל. אבל קליין שכח לשרוק ואחד האחים רצבי, אני לא מבדיל ביניהם, הכניס את הגול. אחריכך התחמם המישחק ופיתאום היה נדמה לי שאני נעשה צעיר בשנתיים. כי לפני שנתיים בדיוק, כשישחקנו שם, היו מכות בין המגן שלנו פרופר לבין חלון הפועל בוועז קאופמן — והשופט הוציא את

שניהם. הפעם קרה אותו הדבר בדיוק. שוב הוציאו את שניהם בגלל מכות. עכשיו התברר אומרים שכדאי להביא את פרופר למשחקים רק כדי שאחריכך קאופמן לא ישחק חצי עונה.

עסקים

היסטורית הירידה

היסטוריה כללית אחזה השבוע בעסקי הכדורגל הישראלי. הידיעה שגם כדורגלן הפועל פתח־תיקוה וקפטן הניבחרת הלאר מית של ישראל, נחום סטלמן, עומד לצאת לאוסטרליה עם אשתו ושני ילדיו, כדי להציטרף שם לקבוצת הכוח טידיני — אליה הצטרפו קודם לכן רפי לוי ומשה ("גרי") חלדי — עוררה סערת רוחות חסרת־תקדים בין העסקנים.

ידיעתם של טובי הכדורגלנים בישראל, והאפשרות שהתופעה תיהפך למגיפה שחרי בק גם בשחקנים נוספים, הביאה את מנהלי הכדורגל לידי רעיונות אבסורדיים. הם הצייעו לחוקק חוק שיאסור על כדורגלנים יש ראלים העוברים לשחק בקבוצות זרות, לחזור ולשחק בישראל. נוסף לזאת עלה בידעתם גם לגמול לאוסטרלים על סחיבת הכדורגלנים באמצעות איום לא להצביע בהתאחדות הכדורגל הבינלאומית בעד החזרתה של אוסטרליה להתאחדות, כל זמן שני לא תתחייב לא לקבל כדורגלנים ישראלים, בלי אישור מקבוצותיהם.

עסק פורה. היתה זו תגובה אפיינית לעיוורונם של העסקנים המתעלמים מעובדות שקנו להן אחיזה בכדורגל הישראלי. העובדה שספורט הכדורגל הפך לאחד העסקים הפורחים ביותר במדינה, המכניס לקופת ההתאחדות רבבות לירות, ושעשרות אנשים התעשרו על גבו — מלבד הכדורגלנים עצמם; ושרבים מהם מחוסרי־עבודה, נוקטים לתמיכות כספיות העוקפות את חוקת היחויבות — לא נראתה להם מספקת כדי לשנות את מעמדם של הכדורגלנים בישראל.

במצב זה אי־אפשר לבוא בטענות לכדורגלן נחום סטלמן, אם החליט ליהפך לשחקן מיקצועי באוסטרליה. סטלמן הוא כיום בן 26, בעל משפחה, עובד כפקיד בבית־החולים בלינסון. משכורתו פלוס הי הענקית המוענקת לו על־ידי קבוצתו מכניסו לידיו 500 ל"י בחודש.

במקרה הטוב ביותר ימשיך סטלמן לשחק כדורגל עוד שש עד שבע שנים. אחריכך ישרא פקיד קטן שיתיה עם זכרונותיו — ואיש לא יתעניין בו עוד. כאשר מצייעים לאדם כזה אפשרות לצבור, בכוח רגליו, 40 אלף ל"י תוך שנתיים — הוא חייב להיות אידיאליסט או טיפש כדי לא לקבל הצעה כזו. רק שעה שההתאחדות לכדורגל תהפוך את מקור הכנסותיה לקרן להבטחת קיומם של השחקנים, קרן שתתמוך בהם ותאפשר להם קיום רמת־חיים הוגנת, גם כשיפרשו ממייגרי־הספורט, תהיה להתאחדות הזכות לגנות כדורגלנים המחפשים עתידם בחו"ל.